

Серпень 2014 року

1 серпня. У Мінську завершився третій раунд переговорів між Україною, ОБСЄ та Росією, за участю представників самопроголошених «ДНР» та «ЛНР». Україну у Мінську представляв Л. Кучма,

Росію — посол РФ у Києві М. Зурабов, ОБСЄ — Хайді Тальявіні; так звані «ДНР» — О. Захарченко та А. Пургін, «ЛНР» — І. Плотницький та О. Карякін.

4 серпня. При звільненні Костянтинівки у Донецькій області військові виявили викрадений терористами з постаменту радянський танк часів Вітчизняної війни «ИС-3». Він виявився на ходу, його обладнали саморобним станком для зенітного кулемета. Не виникає сумніву хороша якість постановки військової техніки на довгострокове зберігання.

У Костянтинівці з постаменту зняли танк ІС-3.
На танк встановили кулемети НСВ та ДШК.
Джерело: «kazan first», <https://kazanfirst.ru/>

В ніч з 5 на 6 серпня угруповання сил АТО були виведені з прикриття ділянки державного кордону майже у 350 км за відсутності можливості забезпечити їх матеріально-технічними засобами. Це більше 2800 осіб особового складу і більше 300 одиниць техніки і озброєння.

8 серпня. Донецькі терористи затвердили нового «прем'єра» Олександра Захарченка.

15 серпня. Згідно з повідомленням українського МЗС, Росія намагається застосувати свою національну юрисдикцію до ядерних об'єктів, установок та матеріалів України, розташованих у тимчасово

окупованих Криму та Севастополі та поширити на них положення угоди між СРСР та МАГАТЕ від 21 лютого 1985 року.

18 серпня. Самопроголошена «Донецька народна республіка» ухвалила свій «Кримінальний кодекс», який передбачає смертну кару.

21 серпня. Міністр оборони Валерій Гелетей запевнив, що українська армія не буде змінювати тактику своїх дій напередодні Дня незалежності України.

23–30 серпня. Іловайський котел.

24 серпня. Міністр оборони України Гелетей на параді на честь Дня незалежності України заявив, що антитерористична операція розвивається по плану. Бійці АТО у результаті бойових дій в Іловайську розбили угруповання терористів і розблокували південний прохід у місто. У цей же час, використовуючи фактор несподіванки, командування РФ кинуло війська у наступ, оточило і розгромило українські підрозділи під Савур-Могилою та Амвросіївкою.

Неорганізований відступ угруповання українських військ з м. Іловайська. Батальйон територіальної оборони «Прикарпаття» залишив лінію фронту у повному складі, що призвело до ускладнення ситуації у районі Іловайська.

26 серпня частина сил АТО опинилася в оперативному оточенні. Підрозділи своєчасно не залишили населений пункт і не відступили у напрямку Комсомольська. Такий шанс у них був протягом двох діб, а потім їх розстрілювали уже у колонах. Втрата управління військами була очевидною, а наступ сепаратистів засвідчив прорахунки керівництва сил АТО та військової розвідки.

Із оточення під Іловайськом з групою бійців вийшов генерал-лейтенант Руслан Хомчак.

В цей же день Петро Порошенко та Володимир Путін зустрілися у Мінську.

Президент П. Порошенко вважає, що за трагедію під Іловайськом у значній мірі несуть відповідальність командири двох підрозділів, які самовільно залишили лінію оборони.

Відсутність підготовлених резервів сил АТО була обумовлена запізнілою реакцією Верховного Головнокомандувача та уряду України на ситуацію у країні та потреби Збройних сил.

Іловайський котел – це бойові дії у місті Іловайськ Донецької області, внаслідок якого українська армія понесла найбільші втрати. Сотні загиблих, зниклих безвісти та взятих в полон через невиконані домовленості російської сторони. Досі достеменно невідома точна кількість загиблих, слідство ведеться, а винні у кровавій бійні не названі і не покарані. Джерело: «Факти», <https://fakty.com.ua/>

25 серпня. Президент України П. Порошенко достроково припинив повноваження Верховної Ради 7-го скликання.

26 серпня. У Мінську відбулися переговори глав чотирьох держав (Україна, Росія, Казахстан, Білорусь) і представників ЄС.

Ситуацію в Україні обговорили президенти Володимир Путін і Петро Порошенко. Під час зустрічі у Мінську вони потисли один одному руки.

У переговорах прийняли участь Олександр Лукашенко, Нурсултан Назарбаєв, верховний представник ЄС із закордонних справ і заступник голови Єврокомісії Кетрін Ештон, єврокомісар з торгівлі Карел де Гюхт і заступник голови Єврокомісії Гюнтер Еттінгер. Представники «ДНР» і «ЛНР» у мінському саміті участі не брали.

27 серпня. В РНБО наполягали на тому, що військова допомога українським добровольчим батальйонам під Іловайськом надійшла.

Водночас командир батальйону «Донбас» Семен Семенченко назвав слова речника Інформаційно-аналітичного центру РНБО А. Лисенка неправдою.

28 серпня. У зв'язку з різким загостренням ситуації на Донбасі, викликаним масовим вторгненням регулярної російської армії на територію України, Президент України П. Порошенко скликав засідання Ради національної безпеки й оборони для розробки плану подальших дій.

РНБО приймає рішення відновити призов на строкову службу у ЗС України восени 2014 року.

В цей же час війська РФ на Маріупольському напрямку зробили спробу забезпечити сухопутний коридор з території РФ до Криму, але були відбиті.

Президент Порошенко заявив, що Україна здатна сама захистити себе, але потрібна зброя, яку повинна надати їй міжнародна спільнота.

Кілька сотень активістів пікетують Міноборони з вимогою направити підмогу заблокованим під Іловайськом добровольчим батальйонам.

29 серпня. Президент Росії Володимир Путін закликав бойовиків відкрити гуманітарний коридор для українських військовослужбовців, які опинилися в оточенні, для того, щоб надати їм можливість безперешкодно вийти з району бойових дій. «Гуманітарний коридор» за закликом президента Росії Путіна був відкритий для відходу українських військ з-під Іловайська, але вони були обстріляні російською артилерією.

Під час виходу колон українських бійців попри раніше досягнуту домовленість, що оточенців безперешкодно випускають, їх підступно впритул розстріляли російські регулярні та терористичні війська. Загинули, були поранені або взяті у полон сотні українських вояків.

Загалом, як у квітні 2015 р. повідомив військовий прокурор України Анатолій Матіос, слідством підтверджено загибель 459 вояків та

поранення — 478. За даними від МО України — 366 загиблих і 200 поранених.

Вересень 2014 року

1 вересня. Згідно з даними Інформаційного центру РНБО, на початку вересня, на території України діяло не менше чотирьох батальйонно-тактичних груп (кожна така група мала близько 400 бійців, ППО та артилерію).

Президент України П. Порошенко провів зустріч з головами депутатських фракцій та груп з питань ситуації у країні, яка характеризувалась як тяжка та контрольована. Прийнято рішення не вводити військовий стан на Донбасі. Від командування у зоні АТО за останній тиждень було відсторонено шість офіцерів.

У Мінську завершилися консультації по Донбасу. Сторони виказали своє бачення виходу із кризової ситуації. Президент України підтвердив готовність припинити вогонь у зоні АТО з 14.00 5 вересня за київським часом, при умові початку мирних переговорів у Мінську. У НАТО не виключають можливість надання Україні летальної зброї. Президент України веде напружену роботу за міжнародну підтримку держави у боротьбі з агресором.

Результатом переговорів контактної групи у Мінську стало підписання протоколу про припинення вогню на Донбасі з 18.00 5 вересня 2014 року. Українська сторона виконала ці домовленості, а протилежна сторона навіть не припиняла застосування зброї, і у ніч на 8 вересня російські війська з трьох напрямків зробили спробу атакувати Маріуполь з застосуванням важкої техніки.

Міністр оборони України Валерій Гелетей заявив, що антитерористичну операцію на сході України практично завершено, оскільки ситуація переросла у повномасштабну війну між Україною та Російською Федерацією.

3 вересня. Президент України Петро Порошенко провів телефонну розмову з президентом Росії Володимиром Путіним.

Прес-служба глави української держави повідомляє: «Результатом розмови стало домовленість про постійне припинення вогню на Донбасі. Було досягнуто взаєморозуміння щодо кроків, які сприятимуть встановленню миру», — сказано у повідомленні.

Володимир Путін і Петро Порошенко не домовлялися про припинення вогню в Україні, оскільки РФ — не сторона конфлікту, заявив прес-секретар Путіна Дмитро Песков.

У «ДНР» заявили, що не припинять вогонь, поки на Донбасі перебувають українські війська.

Згодом у «ДНР» заявили, що готові до припинення вогню, але тільки у тому випадку, якщо на аналогічний крок підуть всі збройні формування України.

Влада України розпочинає будівництво споруд на кордоні з Російською Федерацією у рамках проекту «Стіна». Про це заявив на засіданні Кабміну прем'єр-міністр Арсеній Яценюк.

5 вересня. Тристороння контактна група — ОБСЄ, Україна, Росія — та представники російських терористичних військ підписали у м. Мінськ (Республіка Білорусь) тимчасову угоду про «забезпечення негайного двостороннього припинення застосування зброї» на сході України.

6 вересня. Президент України Петро Порошенко в інтерв'ю телеканалу ВВС заявив, що Росія може «взяти» не тільки Київ, але і будь-яке інше європейське місто, якщо весь світ не об'єднається у своїй солідарності з Україною. Коментуючи слова Путіна про те, «що вже через 2 тижні він може взяти Київ», Порошенко зазначив: «Армія РФ — 1,2 млн осіб. За тією ж логікою Росія може взяти Варшаву, Вільнюс, Ригу, Бухарест, будь-яке інше місто, якщо весь світ не об'єднається у своїй солідарності з Україною».

10 вересня. Командири добровольчих батальйонів вимагають від Президента України притягнути до відповідальності за трагедію під Іловайськом чиновників силових структур, у тому числі генерала Петра Литвина.

Народний депутат Віктор Балоба пропонує звільнити з посад міністра оборони В. Гелетея та НГШ ЗС України В. Муженка.

Майже весь особовий склад добровольчого батальйону «Черкаси» написав рапорти про відмову виконувати бойове завдання і висуватися на передову. Вони наполягають, що не відмовляються служити, але просять надати їм для цього відповідне озброєння. «Або ставте нам задачі, які ми можемо виконувати з нашим озброєнням, або дайте нам озброєння відповідно до задач, які перед нами ставляться», — заявив заступник комбата «Черкас» Володимир Мельник.

12 вересня. Біля 20.00 проросійські терористи розпочали штурм Донецького аеропорту. В результаті його обстрілу почалася масштабна пожежа. Президент П. Порошенко зібрав термінове засідання РНБО з питань ситуації на сході України та для прийняття відповідних рішень.

Міністр оборони В. Гелетей заявив, що ЗС РФ після відкритого вторгнення в Україну 25 серпня планували за три дні оволодіти Луганською та Донецькою областями, але були зупинені українськими військами під Іловайськом.

15 вересня. Президент України П. Порошенко вніс до Верховної Ради законопроект щодо встановлення в окупованих Росією районах Донбасу особливого режиму і амністії сепаратистів та бойовиків, і Верховна Рада у закритому режимі підтримала пропозиції Президента України. Фактично то була ціна миру, яку повинна була б заплатити Україна в обмін за припинення російського вторгнення, але 16 вересня терористи відкидають ідею Петра Порошенка щодо особливого статусу Донбасу.

16 вересня. Верховна Рада України на виконання Мінських домовленостей ухвалила Закон України «Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей».

Верховна Рада України та Європейський парламент синхронно ратифікували Угоду про асоціацію між Україною та ЄС.

17 вересня. Кабінет Міністрів України погодив призначення Геннадія Москаля головою Луганської обласної державної адміністрації.

Офіційний візит Президента України П. Порошенка до Сполучених Штатів Америки. Порошенко призвав США надати Україні особливий статус поза блоком НАТО, але Україна не може його отримати з огляду на те, що вже має подібний статус на рівні співпраці з США.

19 вересня. У Мінську представниками сторін (Л. Кучма, О. Захарченко, І. Плотницький, при посередництві від РФ М. Зуррабова) був підписаний меморандум про закріплення домовленостей про припинення застосування зброї, відведення важкого озброєння (калібром більше 100 мм) на 15 км від лінії зіткнення сторін станом на дату підписання меморандуму та створення тим самим зони безпеки не менше 30 км, заборони на польоти бойової авіації та БПЛА, встановлення мінно-вибухових загороджень у цій зоні безпеки.

21 вересня. Президент П. Порошенко назвав декілька причин трагедії під Іловайськом, серед них затримка з прибуттям резервів на три дні та втеча окремих підрозділів з поля бою. Конфлікт з РФ на Донбасі, за його заявою, може бути вирішеним тільки мирним шляхом. 51-ша бригада буде розформована. Більше 1000 бійців бригади

самовільно залишили позиції і відбули до пункту постійної дислокації не без допомоги адміністрації Володимира-Волинського.

Кабінет Міністрів прийняв рішення про розробку нової воєнної доктрини України.

22 вересня. Президент України Петро Порошенко розформував 51-шу бригаду, бійці якої здалися у полон 25 липня.

Кінець вересня характеризується активною фазою спільних українсько-американських навчань «Репід Трайдент» на полігоні у Львівській області.

25 вересня. Президент Петро Порошенко виступає категорично проти введення миротворців на територію України. «На території України жодних миротворчих контингентів не буде. Крапка», — заявив Порошенко.

30 вересня. В Україні офіційно налічується 295 тисяч внутрішньо переміщених осіб. Приблизно п'ять мільйонів людей живуть у зонах, охоплених конфліктом.

Жовтень 2014 року

2 жовтня. Міністр оборони В. Гелетей заявив, що РФ випробує у бойових діях нові боеприпаси, а Україна закупила високоточну зброю.

6 жовтня. Звільнений з посади керівник Держприкордонслужби Микола Литвин (генерал армії України, на посаді більше 10 років).

7 жовтня. З 18.00 у зоні АТО знову запровадили «режим тиші» з метою вийти на реальне припинення вогню. У полоні терористів опинилося 224 громадянина України. Трагедія під Іловайськом знаходиться у полі зору засобів інформації, найбільші звинувачення припадають на долю міністра оборони, керівництва у зоні АТО та командирів підрозділів.

12 жовтня. Звільнений з посади Валерій Гелетей. Президент Петро Порошенко задовільнив рапорт про відставку міністра оборони Валерія Гелетея і наголосив, що настав час змінити керівництво військового відомства. Президент України запропонував Верховній Раді кандидатуру Степана Полторака на посаду міністра оборони України.

Після призначення С. Полторака 300 військовиків Національної гвардії зібралися біля Адміністрації Президента України з вимогою їх

демобілізації. В. о. міністра оборони С. Полторак сказав, що Національна гвардія до початку бойових дій у зоні АТО не була готова. Тепер же сили АТО мають можливість ефективно утримувати свої позиції і не збираються залишати Донецький аеропорт. В Україні буде створений потужний резерв бойових частин. Уряд України збільшив грошове забезпечення військовим у зоні бойових дій до більше ніж 6 тисяч гривень. Трудовий стаж рахується при перебуванні у зоні бойових дій, як один місяць за три.

14 жовтня. Президент України Петро Порошенко визначив 14 жовтня Днем захисника України.

Верховна Рада призначила Степана Полторака міністром оборони.

17 жовтня. Президент України Петро Порошенко і президент Росії Володимир Путін провели двосторонню зустріч у Мілані.

Генерал армії України С. Т. Полторак, міністр оборони України (14.10.2014–29.08.2019)

23 жовтня. Солдати російської армії у Луганську стверджують, що поїхали в Україну добровольцями, але за наказом командування. Про це писав журналіст британської Financial Times Кортні Уївер, який поспілкувався з солдатами у луганському кафе «Плакуча верба».

26 жовтня. В Україні відбулися дострокові вибори до Верховної Ради. У виборах прийняли участь 29 партій. Партія регіонів не приймала участі, але «регіонали» пройшли до Ради за списками інших партій та по мажоритарним округам. До Верховної Ради потрапили 6 партій, які подолали 5 % бар'єр: «Народний фронт» Арсенія Яценюка, «Блок Петра Порошенка», «Самопоміч» Анни Гопко (створена Андрієм Садовим у Львові), «Опозиційний блок» Юрія Бойка та колишніх «регіоналів», «Радикальна партія» Олега Ляшка та «Батьківщина» Юлії Тимошенко.

«Опозиційний блок» це трохи очищена команда Януковича (Єфремов, Чечетов, Бондаренко...) проводить активну проросійську політику.

30 жовтня. З заяви Пентагона стало відомо, що Європа повинна посилити свій захист від РФ, а США будуть надавати Україні новітні

воєнні технології, які допоможуть військовим захистити себе, у тому числі станції наземної артилерійської розвідки.

В свою чергу терористи «ДНР» оголосили про створення «регулярної армії» та проведення «тотальної мобілізації» населення.

Листопад 2014 року

2 листопада. На окремих територіях Донецької і Луганської областей, всупереч Мінським домовленостям та встановленому Конституцією і законами України порядку виборів органів влади, провели незаконні вибори так званих голів і народних рад «ДНР» і «ЛНР».

4 листопада. РНБО заявила про рішення не фінансувати окуповані райони Донбасу та підтримала ініціативу Президента України про скасування закону від 16 вересня 2014 року «Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей» і рекомендувала парламенту відмінити його.

5 листопада. Президент України доручив повернути в українські школи початкову військову підготовку.

Президент Росії Володимир Путін став найвпливовішою людиною світу за версією журналі Forbes.

9 листопада. Голова СБУ Валентин Наливайченко закликав депутатів заборонити Компартію України, посилаючись на те, що її члени приймали активну участь у подіях на Донбасі на боці окупантів.

17 листопада. Президент РФ В. Путін сказав, що не дозволить Україні знищити бойовиків Донбасу як «політичних опонентів» Києва. Росія нарощує свою «гуманітарну» допомогу, і після кожного «гумконвою» бойовики починають масовані обстріли житлових кварталів та населених пунктів.

Ватажок бойовиків «ЛНР» Ігор Плотницький викликав на дуель Петра Порошенка.

19 листопада. Прес-секретар Путіна Д. Песков заявив, що Росії необхідна «стовідсоткова гарантія» того, що Україна не вступить до НАТО.

Стосовно мінських переговорів Леонід Кучма сказав, що нові переговори по Донбасу у мінському форматі не мають сенсу. Україна не буде вести перемови з російськими терористами від «ЛНР» та «ДНР». Українська армія продовжує підготовку до можливих повномасштаб-

них бойових дій ЗС РФ. З запізненням продовжується підготовка резервів та відновлення техніки.

Кабінет Міністрів затвердив односторонню демаркацію українсько-російського кордону.

21 листопада. Сенатор США Джон Маккейн заявив, що США втрачають довіру всього світу через відмову постачати зброю Україні.

Україна відмовилась від запропонованих Канадою 20-ти винищувачів F-18. Американські військові доставили до України перші три легкі протимінометні радарні системи.

24 листопада. Президент П. Порошенко заявив, що питання стосовно НАТО Україна буде вирішувати на референдумі, такої ж думки і Леонід Кравчук, який пізніше заявив, що Україна обов'язково повинна стати членом НАТО, але треба провести відповідний референдум.

25 листопада. Суд взяв під арешт заступника НГШ ЗС України генерала Назарова, як одного з підозрюваних у трагедії Іл-76, його незабаром відпустили під заставу.

Дивовижно і болісно спостерігати той безлад, що коїться у судовій системі України. Воююча держава не має військових трибуналів, а цивільний суд мусить розглядати справи військових злочинців. Забігаючи вперед, скажу, що справа генерала Віктора Назарова бездарно подана, бо підозрюваний не мав би їм бути.

Генерал майор В. М. Назаров, перший заступник начальника Головного оперативного управління ГШ ЗС України (до 2019 р.)

За останній час більше 50 посадових осіб Міноборони та ГШ ЗС України були звільнені за неналежне виконання службових обов'язків.

27 листопада. У Верховній Раді України VIII скликання сформовано коаліцію політичних сил «Європейська Україна», до якої увійшли представники п'яти політичних сил: «Народного фронту», Блоку Петра Порошенка (БПП) «Солідарність», «Самопоміч», Радикальної партії О. Ляшка та «Батьківщини».

Коаліція «Європейська Україна» була створена 27 листопада 2014 року.
Джерело: Deutsche Welle, <https://www.dw.com/>

Головою Верховної Ради України обрано Володимира Гройсмана, а прем'єр-міністром України затверджено Арсенія Яценюка.

Грудень 2014 року

Грудень виявився вкрай напруженим у вирішенні оборонних завдань: проводяться знову переговори про припинення вогню; лунають заяви про необхідність проведення чергової часткової мобілізації; спікер ВР України Володимир Гройсман заявив, що не має підстав розглядати питання про введення воєнного стану.

Міністр національної оборони Канади Роберт Ніколсон заявив, що військова допомога Україні можлива після досягнення консенсусу з країнами-членами НАТО.

Україна планує збільшити чисельність Збройних сил до 250 тисяч осіб. На строкову службу планується призвати 40 тисяч юнаків, а на контрактну службу — 10,5 тисяч. За думкою міністра оборони, волонтерам нададуть статус учасників бойових дій. Бійці батальйону «Донбас» заявили, що будуть блокувати доставку гуманітарних вантажів в окуповані райони шахтарського регіону, доки терористи не звільнять всіх українських заручників. Зростає вірогідність того, що Росія спробує зробити сухопутний коридор до Криму.

Прийнято рішення, що батальйон «Айдар», який знаходиться у підпорядкуванні ГШ ЗС України, має бути реорганізованим до кінця

2014 року. Епіцентром боїв у зоні АТО залишається Донецький аеропорт.

Секретар РНБО О. Турчинов повідомив, що чергова мобілізація почнеться з 20 січня 2015 року. ЗС України після четвертої черги мобілізації матимуть можливість звільнитися у запас до 50 тисяч військовиків, але запропонують людям залишитися на службі по контракту у максимальній кількості. Він не виключає можливості введення в Україні воєнного стану.

Президент України запевнив, що військових строкової служби не повинні направляти у зону АТО.

2 грудня. Верховна Рада затвердила новий склад Кабінету міністрів, де Полторак зберіг посаду голови Міноборони, а Павло Клімкін — міністра закордонних справ.

Луганські бойовики й українські військові домовилися про припинення вогню з 5 грудня і про відвід усієї важкої техніки з 6 грудня.

Українські військові і бойовики домовилися про перемир'я у Донецькому аеропорту.

18 грудня. Президент США Б. Обама підписав односторонньо прийнятий Сенатом та Конгресом Сполучених Штатів Америки закон про статус України як союзника США поза НАТО.

25 грудня. Спікер Верховної Ради України В. Гройсман підписав закон про розширення повноважень РНБО. Олександр Турчинов звернувся до українців із закликом бути готовими до мобілізації і виконати свій обов'язок по захисту Батьківщини, оскільки існує вірогідність розв'язання Росією континентальної війни.

29 грудня. Під час підсумкової прес-конференції Петро Порошенко заявив про можливість введення воєнного стану, коли почнуться наступальні дії з боку Росії. Раніше він виключив можливість повернення Україні ядерного статусу.